

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่าง

สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา*

Strategies for Enhancing Students Discipline by Family and School Engagment

รุ่งเรือง ตันเจริญ**

ดร.จันทร์ชลี มาพุทธ***

ดร.พัศตรีวิภา โพธิ์ศรี****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา 2) กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา เทคนิควิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ ความถี่ ร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียนนั้นเริ่มต้นจากที่บ้าน แต่เนื่องจากครอบครัวในปัจจุบันมีสภาพเป็นครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครอง ประกอบอาชีพหรือทำงานนอกบ้าน ทำให้เด็กต้องอยู่บ้านเพียงลำพัง ส่งผลทำให้เกิดช่องว่างระหว่างพ่อแม่คนในครอบครัวนอกจากนั้นสื่อต่างๆ ในปัจจุบันมีผลต่อการรับรู้ของนักเรียนจึงส่งผลต่อวินัยของนักเรียนร่วมด้วยสถาบันการศึกษา ครูเป็นตัวแทนที่จะช่วยขัดเกลาทางสังคม มีหน้าที่สอนให้มีความรู้และทักษะ ที่จะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต มีการอบรมเพื่อให้เป็นพลเมืองดี และปฏิบัติตามกฎ กติกาของสังคม 2) ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา ส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือของภาคส่วน กำหนดแนวนโยบาย มีส่วนร่วมในการส่งเสริมความมีวินัย 2.1) การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวแบบประชาธิปไตย และสัมพันธภาพที่ดีมีส่วนสำคัญ ต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย 2.2) การปฏิบัติการทำข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มระหว่างผู้ปกครอง ครูและนักเรียน มีผลดีต่อการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา และ 2.3) ผลการใช้กระบวนการมีส่วนร่วม พบว่า วินัยของนักเรียนสูงขึ้น

*คุษุณินิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

****อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

คำสำคัญ : การส่งเสริม/ ความมีวินัยนักเรียน/ ความร่วมมือ

ABSTRACT

The purposes of the research were to 1 study situations and conditions effected students discipline and 2 the strategies for enhancing students discipline family and education institutions. The sample for focus group discussion was 12 persons and the participatory action research (PAR) including 6 students, 6 parents and 1 teacher was used.

The result showed that:

1. Students discipline started at home. Because of the single families, broken families and working outside the home of parents made the gap between students and parents and the media effected perception and discipline of students. Education institutions and teachers were socialization agents to educate knowledge and skill for daily life to be citizen of students. 2. The strategies for enhancing students discipline family and education institutions cooperation were setting up: guideline for enhancing students discipline by all sectors cooperation, policy for enhancing students discipline, Ministry of Education, educational sectors and family institution had to participation. 2.1 Democratic family, good family relationship and parent model. 2.2 The agreement between parents, teachers and students caused the enhancing students discipline family and education institutions. 2.3 Participatory action research (PAR) after students good discipline.

Keywords : Enhancing/ Students Discipline/ Engagment

บทนำ

ปัจจุบันวิถีการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปตามสังคม ด้วยการที่ทุกคนต้องประกอบอาชีพ พ่อแม่ ทำงานนอกบ้าน ครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ลูกต้องอยู่บ้านตามลำพัง มีอิสระในความคิด รับผิดชอบต่างๆ ได้ง่ายจากโลกเทคโนโลยี จึงทำให้เด็กและเยาวชน รักความสะดวกสบาย ขาดความมุ่งมั่น อดทน ชีวิตเรียบง่าย ไร้กฎระเบียบเด็กและเยาวชนไทยได้รับอิทธิพลของกระแสสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมได้ง่ายกว่าวัยอื่นๆ สถานการณ์และปัญหาเด็กในสังคมไทยมีความซับซ้อน วิฤติ และรุนแรงระบบ

เศรษฐกิจทุนนิยม ตลาดการแข่งขันแบบเสรี การเร่งเร้า และการกระตุ้นในลักษณะบริโภคนิยม ทำให้โครงสร้างทางสังคมอ่อนแอ ทุนทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกแยกจากเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งจึงได้รับการหล่อหลอมจากบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนล่อแหลม เสี่ยงต่อการกระทำผิดกฎหมาย หมิ่นเหม่ต่อศีลธรรมอันดีงาม มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นต้นเหตุของปัญหาอื่นๆ อีกหลายประการ รวมไปถึงการฟุ้งเฟ้อฟุ้งเฟ้อ และการปฏิบัติตนที่เกินความพอดี (พรสันต์ เลิศวิทยา

วิวัฒน์, 2550, หน้า 5) เรื่องที่ต้องเร่งฟื้นฟู ส่งเสริม และสร้างสรรค์ให้เกิดคุณธรรม จริยธรรมอย่างจริงจัง เนื่องจากคนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตจากกระแสวัฒนธรรมตะวันตก เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร โดยขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมลดลง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน นำไปสู่ค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยม และบริโภคนิยมเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การใช้สารเสพติด เที่ยวกลางคืน ติดเกม ดื่มสุรา สูบบุหรี่ มั่วสุม การใช้ความรุนแรง และลักทรัพย์ ปัญหาที่น่าเป็นห่วงของเยาวชนไทยในปัจจุบัน ได้แก่ ปัญหา ยาเสพติด ร้อยละ 35.8 รองลงมาได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ร้อยละ 23.2 ปัญหาเรื่องความประพฤติ ได้แก่ เที่ยวกลางคืน ใช้จ่ายเกินตัว และพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง ร้อยละ 23.1 ปัญหาติดเกม การพนัน และภัยทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 13.7 และปัญหาเรื่องการเรียนรู้ ร้อยละ 4.2 ปัญหาต่าง ๆ เป็นเพราะเด็กและเยาวชนไทยส่วนใหญ่ขาดการปลูกฝังในด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสม (สำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ, 2553, หน้า 6) ผู้ปกครองมีบทบาทที่สำคัญที่จะช่วยเด็กวัยรุ่นได้ โดยการพยายามใช้เหตุผล เป็นที่ปรึกษาของเด็กวัยรุ่น เป็นผู้ฟังที่ดี ยอมรับฟังเหตุผล ไม่บังคับเด็กวัยรุ่นจนเกินไปข้อสำคัญที่สุด จะต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติทางลบที่มีต่อเยาวชนวัยรุ่น และเป็นตัวแบบที่ดีทั้งทางด้านความประพฤติ มาตรฐานจริยธรรม และค่านิยม ข้อสำคัญผู้ใหญ่ทั้งครูและผู้ปกครองควรจะเป็นผู้ที่วัยรุ่นสามารถปรึกษาปัญหาได้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2559, หน้า 89)

ปัญหาครอบครัว ปัญหาเด็กจรจัด ปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น ปัญหาโสเภณีเด็ก

ปัญหาการข่มขืนชำเราเด็ก และปัญหาทำแท้ง สืบเนื่องจากสภาพครอบครัวผู้นำครอบครัว ต้องดิ้นรนชวนขวยออกไปทำงานหามรุ่งหามค่ำ ไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลบุตรอย่างใกล้ชิด ทำให้เขาเหล่านั้นขาดความรัก ความอบอุ่น ซึ่งเป็นสาเหตุให้บุตรไม่มีความเคารพเชื่อฟัง ขาดจิตสำนึกในการรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ ปัญหานักเรียนขาดความมีวินัย ปัญหาการปรับตัว และสื่อต่างๆ ทำให้นักเรียนปฏิบัติตามแบบอย่างที่ได้พบเห็นจากสื่อเทคโนโลยี ทำให้เยาวชนขาดความมีวินัย ดังนั้นการปฏิรูปการเรียนรู้จึงมุ่งเน้นให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนรู้คู่คุณธรรม ใช้เครือข่ายการศึกษา ร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เสริมสร้างวินัยและสนับสนุนให้นักเรียนประกอบความดี (กรมวิชาการ, 2542, หน้า 13-17) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่ 2 (พ.ศ. 2549-2553) มีมาตรฐานด้านผู้เรียน 7 มาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม และจริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 6 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ 2) ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต 3) ผู้เรียนมีความกตัญญูตต่อเวทิต 4) ผู้เรียนมีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และไม่เห็นแก่ตัว 5) ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 6) ผู้เรียนปฏิบัติตามเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549, หน้า 11) ด้านความมีวินัยเป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมปัจจุบัน การควบคุมพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมกับกฎระเบียบและสุขนิสัยอันดีที่เป็นประโยชน์ในระยะยาวต่อตนเองนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เด็กและเยาวชนพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และปฏิสัมพันธ์ที่

ตนเองได้อย่างราบรื่น และเกิดพฤติกรรมเอื้อต่อสังคม ไม่ยึดเอาความต้องการ ณ ปัจจุบันของตนเป็นที่ตั้ง ดังนั้น การเสริมสร้างวินัยให้แก่เด็กและเยาวชนนอกจากจะเป็นการส่งเสริมเด็กโดยตรงแล้ว ยังนับว่ามีผลช่วยส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้กับสังคมไทยไปพร้อมกันด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, หน้า 7-8)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตระหนักและเห็นความสำคัญของการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา มีส่วนร่วมกำหนดให้ความร่วมมือกันที่จะพัฒนานักเรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

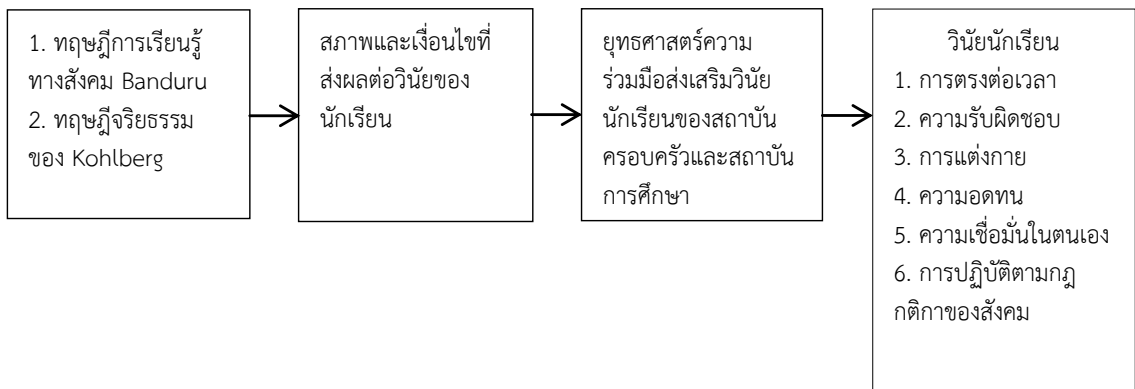
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน
2. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษา ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของBandura (1997) และ
2. ทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของ Kohlberg (1976)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาสภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ได้รับรางวัล พ่อแม่ดีเด่น ครูดีเด่น และนักเรียนดีเด่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) จำนวน 6 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงดำเนินการสร้างข้อคำถามการสนทนากลุ่ม ให้ครอบคลุม วัตถุประสงค์ของการ

วิจัยและทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วมาหาค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.66-1.00 และนำข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ติดต่อประสานงานกับผู้ร่วมสนทนากลุ่มประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน เพื่อกำหนดวัน เวลา สถานที่ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยร่วมกันสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ทำการจำแนก หรือการจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อนำมาสรุป สภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน

ตอนที่ 2 การกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เลือกแบบสมัครใจ ประกอบด้วย ผู้ปกครอง จำนวน 6 คน, ครู จำนวน 1 คน, นักเรียน จำนวน 6 คน และผู้ประกอบการ จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured) จำนวน 4 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงดำเนินการสร้างข้อคำถามการสนทนากลุ่ม ให้ครอบคลุม วัตถุประสงค์ของการวิจัยและทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วมาหา

ค่า IOC และนำข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ร่วมสนทนากลุ่มประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน เพื่อกำหนดวัน เวลา สถานที่ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยร่วมกันสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ทำการจำแนก หรือการจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อนำมาสรุปยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

การนำกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

กลุ่มตัวอย่าง ครอบครัว จำนวน 6 ครอบครัว **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** แบบวัดพฤติกรรม จำนวน 30 ข้อ และการจดบันทึก

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวคิดของการสร้างเครื่องมือ สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมความมีวินัยของนักเรียน สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะจำนวน 40 ข้อ นำเครื่องมือหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วมาหาค่า IOC คัดแบบวัดพฤติกรรมที่เข้าเกณฑ์ไว้จำนวน 30 ข้อ นำแบบวัดพฤติกรรม ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลนำแบบวัดพฤติกรรมที่

ทดลองใช้ไปวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ของคูเตอร์ริชาร์ดสัน KR20 การหาค่าความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในโดยใช้สูตร (ศุภกร วงศ์วิวัฒน์ทุกิจ, 2555, หน้า 150) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.72

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน-พฤศจิกายน 2559 โดยการศึกษาค้นคว้า การกำหนดแผนงานในการแก้ปัญหา การลงมือปฏิบัติ และการตรวจสอบผลการปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ ร้อยละ และ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. สภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน พบว่า

สภาพครอบครัว วินัยของนักเรียนนั้นเริ่มต้นจากที่บ้าน แต่เนื่องจากครอบครัวในปัจจุบันมีสภาพเป็นครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครองประกอบอาชีพหรือทำงานนอกบ้าน ทำให้เด็กต้องอยู่บ้านเพียงลำพัง ส่งผลทำให้เกิดช่องว่างระหว่างพ่อแม่คนในครอบครัวนอกจากนี้สื่อต่างๆ ในปัจจุบันมีผลต่อการรับรู้ของนักเรียนจึงส่งผลต่อวินัยของนักเรียนร่วมด้วย ได้แก่ ขาดมารยาทที่ดีงาม, การปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกาของสังคม การตรงต่อเวลา ความสามัคคี การทะเลาะวิวาท การวางแผนในการทำงาน ท้องก่อนวัยอันควร และยาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้การนำแบบอย่างจากครอบครัวอื่นๆ มาเป็นข้อคิดในการวางกรอบ

การปฏิบัติตัวของบุตรและการเลี้ยงดู ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างวินัยต่อนักเรียนด้วย

สถาบันครอบครัว เป็นเครื่องบอกสถานภาพและบทบาทในสังคมที่เรามีส่วนร่วม ตลอดจนกำหนดสิทธิและหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อกันและต่อสังคม ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถาบันครอบครัวเป็นจุดช่วยยึดโยงชีวิตคนให้มีเสถียรภาพให้มีคุณภาพมากที่สุดภายใต้ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ และความเอื้ออาทรด้วยการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวก่อให้เกิดการขัดเกลาทางสังคมเพื่อให้เข้ากับกฎเกณฑ์ของสังคมและเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ มีส่วนในด้านวินัยของนักเรียน คือ

การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู มีส่วนสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก ผู้ปกครองที่เลี้ยงดู เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอน ระเบียบแบบแผน วางกฎ กติกาพื้นฐานในบ้านเพื่อการฝึกระเบียบวินัยในสังคม การเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความใกล้ชิด ให้ความเสมอภาค มีอิสระในด้านความคิดอย่างมีเหตุผล รวมทั้งผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย

สัมพันธภาพในครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความผูกพันรักใคร่ การดูแลเอาใจใส่ต่อกัน ก่อให้เกิดเป็นความสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว จะทำให้เด็กและเยาวชนว่านอนสอนง่าย อยู่ในกฎ ระเบียบ หรือวินัย พร้อมทั้งจะรับคำสั่งสอน ชี้แนะแนะนำ เมื่อเด็กและเยาวชนออกสู่สังคมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การเป็นแบบอย่างที่ดี เด็กและเยาวชนมักสังเกตพฤติกรรมส่วนใหญ่จากแบบอย่างที่อยู่ใกล้ตัวรอบๆ ตัวรวมทั้งสื่อ และสิ่งแวดล้อม ถ้าได้รับการเสริมแรง เป็นรางวัล อาจจะไม่ทำตามแบบในทันที จะเก็บจำไปคิดหรือทดลองดูก่อนก็ได้ การสังเกตตัวแบบเป็นเวลานาน เช่น ลูกมีพ่อแม่เป็นแบบอย่าง การเรียนรู้และจะ

ทำตามอย่าง พ่อแม่โดยไม่รู้ตัว ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ควรเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชน

ปัจจัยอื่นๆ เป็นปัจจัยภายนอก นอกเหนือจากครอบครัว เช่น สื่อต่างๆ สังคมและสิ่งแวดล้อม การคบเพื่อน เป็นต้นสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อความมีวินัย ต่อเด็กและเยาวชนด้วย ทำให้เกิดค่านิยม ความเชื่อทัศนคติ และเรียนรู้พฤติกรรมแบบอย่างต่างๆ แล้วนำมาประพฤติปฏิบัติในสังคม

สถาบันการศึกษา ครูเป็นตัวแทนที่จะช่วยขัดเกลาทางสังคม มีหน้าที่สอนให้มีความรู้และทักษะที่จะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต และอบรมเพื่อให้เป็นพลเมืองดี อยู่ในกรอบของสังคมและเป็นที่ยอมรับ

ครู เป็นบุคคลที่มีหน้าที่ หรือมีอาชีพในการสอนนักเรียน เกี่ยวกับวิชาความรู้และมีความสำคัญที่จะเป็นผู้ชี้แนะหลักการคิดการอ่าน รวมถึงการปฏิบัติ และสร้างระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน

2. กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

2.1 กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา

2.1.1 ควรมีแนวทางในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือของภาคส่วน การกำหนดแนวนโยบาย ที่เข้ามามีส่วนส่งเสริมความมีวินัยเด็กนั้น กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และสถาบันครอบครัว มีหน้าที่จะต้องกำหนดแผน โครงการ วางนโยบายร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องกันในด้านปฏิบัติ

2.1.2 การทำสื่อออนไลน์ให้ความรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน กฎ ระเบียบวินัยของโรงเรียน และสังคม สำหรับนักเรียน

2.2 พัฒนานักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู และนักเรียน

ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR)

2.2.1 นักเรียนผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันครอบครัว ในการอยู่ร่วมกันถ้าไม่พูดคุย หรือทำความเข้าใจให้ทุกคนในครอบครัวยอมรับ จะเกิดความขัดแย้ง หรือต่อต้านกัน ด้วยวิธีการแตกต่าง หลากหลายถ้าเป็นเด็กจะออกมาในรูปพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เมื่อรู้ปัญหาการพูดคุยให้ทุกคนเข้าใจ และยอมรับต่อกฎเกณฑ์ต่างๆ ในครอบครัวจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่พัฒนาดีขึ้น

2.2.2 นักเรียนผู้ปกครองมีข้อตกลงร่วมกันของสถาบันการศึกษา นักเรียนบางคนมีพฤติกรรมในครอบครัวกับสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนทุกคนต้องเปิดใจยอมรับ พูดคุยกันทำข้อตกลงในการประพฤติ ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน มีการดูแลเอาใจใส่ต่อกันเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะมีผลดีในการส่งเสริมพัฒนาวินัยของนักเรียน

2.2.3 การปฏิบัติการทำข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มระหว่างผู้ปกครอง ครูและนักเรียน ทุกคนทำหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี พยายามปรับตัวเข้าหากัน เพื่อช่วยเหลือ ให้กำลังใจต่อเด็ก หรือลูกหลาน เป็นอย่างดี เด็กก็รู้จักปรับปรุง พัฒนาตนเองในด้านวินัยให้พัฒนาขึ้นทุกครั้ง จึงมีผลดีต่อการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบัน การศึกษา จากการสังเกต และการสัมภาษณ์ ยังพบว่า ผู้ปกครอง นักเรียน (ครู คือ ผู้วิจัย) ทุกคนสามารถทำตามบทบาทหน้าที่ตนเองโดยเฉพาะตัวนักเรียนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้ดีมากขึ้น อย่างเด่นชัด

2.2.4 พบว่า โดยรวมหลังกระบวนการมีส่วนร่วมนักเรียนมีวินัยสูงขึ้น ผลจากการจดบันทึก

พฤติกรรมโดยรวมและรายด้าน พบว่า พฤติกรรมวินัยของนักเรียนโดยรวมและรายด้าน เพิ่มเป็นลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความอดทน การปฏิบัติตามกฎ กติกาของสังคม การตรงต่อเวลา ความเชื่อมั่นในตนเอง และลำดับสุดท้ายการแต่งกาย

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความมีวินัยของนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า วินัยของนักเรียนนั้นเริ่มต้นจากที่บ้าน แต่เนื่องจากครอบครัวในปัจจุบันมีสภาพเป็นครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวแตกแยก ผู้ปกครอง ประกอบอาชีพหรือทำงานนอกบ้าน ทำให้เด็กต้องอยู่บ้านเพียงลำพัง ส่งผลทำให้เกิดช่องว่างระหว่างพ่อแม่คนในครอบครัวนอกจากนั้นสื่อต่างๆ ในปัจจุบันมีผลต่อการรับรู้ของนักเรียนจึงส่งผลต่อวินัยของนักเรียนร่วมด้วย สถาบันการศึกษา เป็นตัวแทนที่จะช่วยขัดเกลาทางสังคม มีหน้าที่สอนให้มีความรู้และทักษะ ที่จะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต มีการอบรมเพื่อให้เป็นพลเมืองดี อยู่ในกรอบของสังคมและเป็นที่ยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสิริกร สินสม (2558) พบว่า คุณครูควรหาสื่อหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น จัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกหาสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความตระหนักในความสำคัญของการศึกษาและให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองสำหรับผู้ปกครองควรให้ความรักและเอาใจใส่ให้นักเรียน ติดตามความเป็นอยู่ควรมีการสอนจริยธรรมและศีลธรรมให้มากขึ้น ผู้ปกครองควรปรับตัวลดช่องว่างระหว่างวัย โดยการใกล้ชิดกับลูกที่เป็นวัยรุ่นให้ได้มากที่สุดเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกัน สอดคล้องกับการศึกษาของสิรินาถ ธงศิลา (2557) พบว่า การปฏิบัติตนของครูผู้สอน การปฏิบัติตนของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน อธิบาย

การเปลี่ยนแปลงความมีวินัยในตนเองได้ร้อยละ 60.90 สอดคล้องกับการศึกษาของสิริวุฒิ เครือวัลย์ (2555) พบว่า การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน สภาพแวดล้อมที่บ้าน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สัมพันธภาพในครอบครัว และการเป็นแบบอย่างด้านวินัยของครู สอดคล้องกับการศึกษาของพูนสุข รื่นปาน (2553) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง สัมพันธภาพในครอบครัว อิทธิพลของตัวแบบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของสมหมาย วินทะไชย (2553) ที่พบว่า อิทธิพลตัวแบบ บรรยากาศในชั้นเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน สอดคล้องผลการศึกษาของเอี่ยมพร ลาโยธี (2552) ที่พบว่า ปัจจัยทางบ้าน ปัจจัยจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง และโรงเรียน ปัจจัยจากนักเรียนเอง ปัจจัยจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยกลุ่มเพื่อน ปัจจัยจากนักเรียนเอง ปัจจัยจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนและปัจจัยจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาวินัยนักเรียน สอดคล้องผลการศึกษาของจิราพร ชมพิกุล (2552) ที่พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวไทย วัดจากความผูกพันทางอารมณ์ที่สมาชิกมีต่อกัน ความร่วมมือและการปรับตัวของสมาชิกในครอบครัว

1.1 กำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา พบว่า ควรมีแนวทางในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือของภาคส่วน การกำหนดแนวนโยบาย ที่เข้ามามีส่วนส่งเสริมความมีวินัยเด็กนั้น กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และสถาบันครอบครัว มีหน้าที่ที่จะต้องกำหนดแผน โครงการ วางนโยบายร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องกันในด้านปฏิบัติ

สอดคล้องผลการศึกษาของเอ็อมพร ลาโยอี (2552) ที่พบว่า ปัจจัยทางบ้าน ปัจจัยจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง และโรงเรียน ปัจจัยจากนักเรียนเอง ปัจจัยจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยกลุ่มเพื่อน ปัจจัยจากนักเรียนเอง ปัจจัยจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนและปัจจัยจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาวินัยนักเรียน สอดคล้องผลการศึกษาของภัทรชนก พันธสาร (2554) พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีดังนี้ ผู้ปกครอง ครู ควรมีการร่วมกันปรึกษาหารือข้อบกพร่อง ข้อดี ข้อเสีย ของนักเรียนในปกครองร่วมกัน ผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการคัดกรองนักเรียน โดยการประสานกับครูประจำชั้นตลอดเวลา ผู้ปกครองควรร่วมมือในการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดีให้เรียนดีมากขึ้น พยายามค้นหาความสามารถพิเศษของนักเรียนแต่ละคน ผู้ปกครองและครูควรมีการประสานกันอยู่ตลอดเวลาทุกๆ ด้าน เพื่อร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน สอดคล้องผลการศึกษาของภัทริชา เริ่มรักษ์ (2553) พบว่า การส่งเสริมวินัยนักเรียนขาดการประสานกับผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน มีการยึดหยุ่นตามสถานการณ์มาก ขาดความสม่ำเสมอและความเข้มแข็ง สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและชุมชนไม่เหมาะสม และไม่เอื้อต่อการส่งเสริมวินัยนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ช่วยส่งเสริมและมุ่งเน้นวินัยนักเรียน มีการอนุโลมมาก รวมทั้งการวัดผลและประเมินผลการเรียนยังขาดระเบียบอย่างเคร่งครัด การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนขาดความต่อเนื่องและไม่บรรลุเป้าหมาย และ ครูไม่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องผลการศึกษาของกาญจนา พวงจิตต์ (2550) พบว่า การแก้ไขและส่งเสริมวินัยของนักเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

โดยครูควรปรับเปลี่ยนวิธีสอน ครูและผู้ปกครองควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน นักเรียนต้องรู้จักแบ่งเวลา มีจิตสำนึกในการรักษาระเบียบวินัย รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ปรึกษาพ่อ แม่และครู เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในบทเรียน ควรเลียนแบบจากตัวอย่างที่ดี และรู้จักเลือกคบเพื่อน ครู และผู้ปกครองมีความเห็นว่าเป็นโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวินัยให้มากขึ้น มีการประเมินผล การจัดกิจกรรม และมีการจัดภาระงานของครูให้เหมาะสม ควรส่งเสริมครูให้มีการติดตามนักเรียนที่ประพฤติผิด และเคร่งครัดวินัยของนักเรียนให้มากขึ้น ครูและผู้ปกครองมีความเห็นว่าเป็นครอบครัวมีสมรรถภาพในการส่งเสริมวินัยของนักเรียน ถ้าครอบครัวใช้เวลาในการอบรมสั่งสอนและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด และการติดต่อร่วมมือกับโรงเรียนในการปลูกฝังวินัยนักเรียนอย่างใกล้ชิด ในลักษณะที่เน้นพื้นฐานของวัฒนธรรมไทยยึดหลักประชาธิปไตยและใช้เหตุผล

1.2 ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนโดยความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา คือ การทำสื่อออนไลน์ให้ความรู้เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวัน กฎ ระเบียบวินัยของโรงเรียนและสังคม สำหรับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสิริกร สินสม (2558) พบว่า คุณครูควรหาสื่อหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น จัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกหาสื่อการสอนที่ทำให้ นักเรียนมีความตระหนักในความสำคัญของการศึกษา และให้มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง สำหรับผู้ปกครองควรให้ความรักและเอาใจใส่นักเรียน ติดตามความเป็นอยู่ควรมีการสอนจริยธรรมและศีลธรรมให้มากขึ้น ผู้ปกครองควรปรับตัวลดช่องว่างระหว่างวัย โดยการใกล้ชิดกับลูกที่เป็นวัยรุ่นให้ได้มากที่สุดเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกัน สอดคล้องผลการศึกษาของดลใจ ถาวรวงศ์ ต้นเจริญ (2552) ที่พบว่า สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและ

สภาพแวดล้อมมีลักษณะ ร่วมของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

1.3 พบว่าโดยรวมหลังกระบวนการมีส่วนร่วมนักเรียนมีวินัยสูงขึ้น ผลจากการจัดบันทึกพฤติกรรมโดยรวมและรายด้าน พบว่าพฤติกรรมวินัยของนักเรียนโดยรวมและรายด้าน เพิ่มขึ้นลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความอดทน การปฏิบัติตามกฎ กติกา ของสังคม การตรงต่อเวลา ความเชื่อมั่นในตนเอง และลำดับสุดท้ายการแต่งกาย สอดคล้องกับการศึกษาของสมหมาย วินทะไชย (2553) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้แก่ อ้อมโนทัศน์ อิทธิพลตัวแบบ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ แรงจูงใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และบรรยากาศในชั้นเรียน ที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของสุราณีย์ ปาจารย์ (2557) ที่พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีการตอบสนองเกณฑ์บ่งชี้ความก้าวหน้าในระดับที่คาดว่าจะเกิดขึ้นทุกข้อในระดับสูง คือ 1) นักเรียนเริ่มมีพัฒนาการที่ดีในด้าน ขยัน ประหยัด และวินัย 2) ยึดครูเป็นแบบอย่างที่ดี 3) ให้ความเคารพผู้ใหญ่ 4) เป็นที่รักใคร่ของบุคคลอื่น 5) ไม่กล้าทำผิดระเบียบวินัย 6) แข่งกันทำดี ในระดับที่อยากให้เกิดขึ้นและหากเกิดขึ้นได้ก็ดี สอดคล้องกับการศึกษาของ ตลใจ ถาวรวงศ์ (2552) พบว่า สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและสภาพแวดล้อมมี

ลักษณะร่วมของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม คือ การมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีเหตุผล สถาบันครอบครัว มีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครอบครัวและโรงเรียนควรมีการกำหนดกฎ กติการ่วมกัน โดยให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างชัดเจน
2. โรงเรียนควรมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนและภาคส่วนในการดูแล ติดตาม พฤติกรรมของนักเรียน
3. ครอบครัว โรงเรียนและเพื่อนต้องมีการประสานความร่วมมือในการกำกับติดตามดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียน
4. โรงเรียนจัดกิจกรรมนิมนต์พระสงฆ์มาสอนนักเรียนที่โรงเรียน และพานักเรียนไปศึกษา ปฏิบัติธรรม เพื่อเป็นการหล่อหลอมจิตใจ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาวินัยของบุคคลในสังคมไทย ได้แก่ สถาบันการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน
2. การพัฒนาวินัยระดับครอบครัว ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านการควบคุมตนเอง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์. (2550). *รูปแบบการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน*. ศูนย์นิพนธ์การศึกษาคุณูปถัมภ์, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พูนสุข รื่นปาน. (2553). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัย และประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ศุภกิจ วงศ์วิวัฒน์ทงกิจ. (2555). *พจนานุกรมศัพท์การวิจัยและสถิติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สมหมาย วินทะไชย. (2553). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2549). *มาตรฐานการบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่ 2 (พ.ศ.2549-2553)*. ม.ป.ท.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการวิจัยประเมินผลคุณธรรม 8 ประการของ ผู้เรียน: เจตคติและพฤติกรรม*. กรุงเทพฯ: เพลิน สตูดิโอ.
- สิริกร สิ้นสม. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการศึกษา, วิทยาลัยครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สิรินาถ ธงศิลา. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สิริวุฒิ เครือวัลย์. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2559). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 12)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- เอี่ยมพร ลาโยสี. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Bandura. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman.
- Kohlberg, L. (1976). Development of moral character and moral ideology. In M. T. Hoffman. & L. W. Hoffman, (Eds.), *Review of child development research*. n.p